

Vastaus valtuutettu Ulla Sajaniemen ja valtuutettu Vaula Norrenan ja usean muun (27) valtuutetun aloitteeseen Vaasan mallin kokeilusta vanhustenhoidossa ja omaishoidossa

VD/9965/00.02.00.03/2015
JTS/MP/LL/JB, HY-L

Kaupunginvaltuutettu Ulla Sajaniemi ja kaupunginvaltuutettu Vaula Norrena sekä 27 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

"Aalto-yliopiston selvityksen mukaan Vaasan kaupunki säästi kymmenessä kuukaudessa 500 000 euroa, kun vanhuspalveluissa otettiin käyttöön erikseen ostettu vastuulääkäri ja parannettiin ympärivuorokautista lääkärin saatavuutta. Satsauksen ansiosta vanhusten hoitopäivät kaupunginsairaalassa ja keskussairaalassa vähenivät 40 prosenttia. Myös päivystyskäynnit ja ambulanssikyydit vähenivät puolella aiemmasta. Samalla henkilökunnan työtyytyväisyys parani.

Ehdotamme, että Vantaalla kokeillaan Vaasan mallia vanhustenhoidossa ja omaishoidossa, ja katsotaan tuoko se säästöjä ja parempaa vointia vanhuksille/omaishoidon potilaille. Kokeilu voidaan aluksi rajata esimerkiksi joihinkin vanhustentaloihin ja joihin alueen omaishoitopotilaisiin.

Uudessa mallissa asiakkaille hankitaan omat vastuulliset erikoislääkärit. He tuntevat vanhukset ja potilaat ja heidän hoitosuunnitelmansa, jolloin he pystyvät etäyhteyden välityksellä neuvomaan myös heidän hoitajiaan mitä ongelmatilanteissa kannattaa tehdä.

Kun Vaasassa siirryttiin päivystysrumbasta potilaansa tuntevien lääkäreiden käyttöön, Vaasan kaupunki saavutti vanhuspalveluissaan 10 kuukauden aikana 500 000 euron säästöt. Samalla vanhusten vointi parani.

On arvioitu, että soveltamalla mallia valtakunnallisesti säästöjä voitaisiin saada kuntasektorilla jopa 100 miljoonaa euroa.

Ehdotamme Vantaalle vastaavaa kokeilua."

Kaupunginvaltuusto 16.11.2015 § 16

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

1. Vaasan mallista lyhyesti (tieto saatu Doctagonilta)

Vaasassa koko kaupungin palveluasumisen ja kotihoidon lääkäripalvelut ostetaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta, tällä hetkellä Doctagonilta. Lääkäripalvelut järjestetään perinteisellä vastuulääkärimallilla. Doctagon ottaa hoitaakseen 1.3.2016 alkaen myös kaupungin sairaalan pitkäaikaisosastot asteittain, joihin he tuottavat palvelut osittain vastuulääkärimallilla. Muilta osin he tuottavat osastopalvelut innovatiivisesti, tarpeeseen muokatulla lähi- & etäpäivämallilla (paperityöt keskitetyt etäältä, osastotyö täysin potilastyötä). Tämän lisäksi he tuottavat asiakkaalle operatiivista muutostukea niin sairaalatyöhön kuin kotihoidon palvelujen uudistamiseen. Tällä he tavoittelevat operatiivisen työn pullonkaulojen sujuvoittamista ja niiden ongelmien purkamista, mitkä vaikeuttavat potilaan hoidon jatkuvuutta ja hoitoketjun saumatonta toteutumista.

Tähän vastuulääkärimallin kokonaisuuteen kuuluu vaikutuksen mittaaminen VKS (Vaasan keskussairaala) - KASAI (kaupungin sairaala) -kotihoito kokonaisuutena, fokuksessa nimenomaan potilaan koko hoitoketju yli organisaatorajojen.

2. Miten Vantaalla on jo toteutettu vastuulääkärimallia tehostetuissa asumispalveluyksiköissä ja kotihoidossa?

Vantaalla vastuulääkärimalli on käytössä tehostettujen asumispalveluysiköiden yksiköissä ja pilottina Hakunila-Länsimäen alueen kotihoidossa. Asumispalveluysiköihin ostetaan lääkäripalvelut

kolmelta eri palveluntuottajalta (Attendo, Espero ja Doctagon). Näistä palveluntuottajista Vaasassa toimii Doctagon, jolla on myös pisin kokemus Vantaalla järjestää lääkäripalvelut asumispalveluyksiköihin. Doctagonin kanssa on myös sopimus järjestää kotihoidon lääkäripalvelut Hakunila-Länsimäen alueelle.

Potilastietojärjestelmien osalta kaikkiin yksiköihin ei tässä vaiheessa ole käytettävissä etäyhteyttä. Vantaan omissa asumispalveluyksiköissä etäyhteys potilastietojärjestelmään on käytössä, mutta ulkopuolisen palveluntuottajan asumispalveluyksiköihin tätä ei ole. Yksityisillä palveluntuottajilla on käytössään oma potilastietojärjestelmä, joka käytännössä hankaloittaa toimintaa potilastietojen saatavuuden osalta. Joissakin yksityisissä asumispalveluyksiköissä ja Hakunilan kotihoidossa asia on kuitenkin saatu ratkaistua Diktamenin kanssa tehdyn välityspalvelusopimuksen avulla (potilastietojen sanelujärjestelmä). Potilastiedot saadaan käyttöön sekä palveluntuottajan että Vantaan omaan potilastietojärjestelmään.

Doctagonin palvelu kattaa 24/7 palvelun, muut palveluntuottajat tarjoavat palvelun klo 8–22 välillä maanantaista sunnuntaihin.

2.1 Vantaan nykyinen malli tehostetussa asumispalveluyksikössä

Vastuulääkäritoiminta sisältää asiakkaiden perusteellisen lähtötilanteen kartoituksen, säännöllisen seurannan sekä lääketieteellisen hoidon aina tarvittaessa. Lähtötilanteen kartoituksen tavoitteena on asiakkaaseen tutustuminen, lääkityksen saattaminen ajan tasalle, tarvittaessa hoitosuunnitelmien päivittäminen ja aina asiakkaan hoitotahdon kartoittaminen. Lääkärin laatimia hoitosuunnitelmia ja niiden päivityksiä ei ole kaikille hoivakotien asukkailla aikaisemmin tätä ostopalvelulääkärimallia säännöllisesti tehty.

Seuranta toteutetaan viikoittaisina etälääketieteellisinä kiertoina yhdessä hoitajien kanssa, vastuulääkärin kiertoina potilaiden luona joka kolmas kuukausi ja ympärivuorokautisena lääkäripäivystyksenä. Yksiköihin on sijoitettu akuuttien sairauksien tutkimiseen tarvittavaa laitteistoa, jotta päivystysajanakin voi lääkärin määräyksestä ja potilasta siirtämättä tutkia verikokeita (INR, Hemoglobiini, CRP) ja ottaa sydänfilmi. Aiempaa paremmat tutkimusmahdollisuudet mahdollistavat nopean hoidon aloittamisen asiakasta siirtämättä niissä tapauksissa, joissa asiakkaan tila ei edellytä siirtoa sairaalan päivystykseen.

Toimintamallin tavoitteena on parantaa lääketieteellisen tuen saatavuutta, sekä vähentää akuuttikäyntien määrää terveyskeskusten ja sairaalan päivystyspisteissä diagnosoimalla ja hoitamalla asiakas yksikössä. Näin paikallisen terveysaseman kuormitus vähenee ja resurssit voidaan kohdentaa muun väestön hoitoon. Palvelun avulla on mahdollista tarjota vanhuksille asiantuntevaa ja hyvää hoitoa.

Doctagonin vastuulääkäri on geriatri, muilla palveluntuottajilla vastuulääkärinä ei välttämättä ole käytettävissään geriatria.

2.2. Vantaan nykyinen malli kotihoidon pilotissa (palveluntuottajana on Doctagon eli sama kuin Vaasassa)

Toiminta on alkanut 1.1.2015. Kotihoidon lääkärinä toimii geriatri. Toiminnan käynnistyessä kotihoidon asukkailla tehtiin kartoituskäynti tai -käyntejä, jolloin asiakkaat tutkittiin perusteellisesti ja heille laadittiin hoitosuunnitelmat.

Toimintamallin kuvaus lyhyesti:

Kotihoidon lääkärin pilottimallissa lääkäri tekee viikoittain puhelinkierron, jolloin vastuulääkäri käsittelee kotihoidon asiakkaiden asioita kotihoidon vastaavien hoitajien kanssa. Kotihoidon lääkäri on tavoitettavissa arkisin virka-aikana myös akuuttiongelmissa sekä hoitajat voivat konsultoida takapäivystäjää 24/7.

Joka toinen viikko lääkäri on yhden päivän viikossa Hakunilan terveysasemalla, jolloin hän ottaa vastaan terveysasemalle tulleita kotihoidon asiakkaita ajanvarauksella ja on konsultoitavissa terveysaseman lääkäreille ikääntymiseen liittyvissä ongelmissa. Kotihoidon vastuulääkäri tekee myös kotikäyntejä kotihoidon asiakkaiden luona asiakkaan hoitosuunnitelmaan tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Toiminnan tavoitteena on vähentää erikoissairaanhoidon käyttöä ja turhia käyntejä terveyskeskuksien ja sairaaloiden päivystyspoliklinikoille. Tavoitteen saavuttamiseksi palveluntuottaja on sijoittanut kustannuksellaan kotihoidon käyttöön laitteistoa pikadiagnostiikkaa varten. Hoitohenkilökunta voi lääkärin määräyksen mukaan ottaa yksinkertaisia laboratoriotutkimuksia (CRP, U-stix, Hb, Gluk, INR, EKG sekä saturaatio-, ja verenpainemittauksia). Kotihoidon vastuulääkärin tuella tuetaan enemmän hoitoa paikan päällä, mikä vähentää kokonaiskustannuksia. Myös sairaankuljetusten tarve vähenee.

Hankittavalla palvelulla tavoitellaan myös kotihoidon palvelujen piirissä asuvien potilaiden hoidon ja elämänlaadun parantamista. Kotiin tuotetulla kotihoidon lääkäripalvelulla säästytään siirtymisiltä ulkopuolisiin ja vieraisiin hoitoympäristöihin. Potilastietojen tarkoituksenmukaisen käytön avulla, selkeillä hoitolinjoilla ja yksinkertaisilla pikadiagnostiikkatesteillä, lääkäri voi tehdä hoitopäätöksiä etänä. Palvelua tuottava henkilökunta (lääkäri/hoitajatuki) tarjoaa palvelun suomeksi sekä ruotsiksi.

3. Yhteenveto

Sekä tehostetun asumispalveluyksiköiden että Hakunila-Länsimäen kotihoidon lääkäripalveluiden järjestäminen ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta on osoittautunut tehokkaaksi ja laadullisesti hyväksi tavaksi järjestää ikäihmisten lääkäripalvelut. Aasukkaille ja kotihoidon asiakkaille on laadittu henkilökohtaiset hoitosuunnitelmat. Heillä on nimetty vastuulääkäri ja yksiköillä on lääkärituki käytettävissään vähintään klo 8–22 välillä. Kokonaisuhoitoon suunnitteluun kuuluu myös lääkehoidon kokonaisarviointia, jolloin lääkehoidon toteutus on hallitumpaa.

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuolto edelleen kehittää asumispalveluyksiköiden ja kotihoidon lääkäripalveluja Vantaalla. Ns. Vaasan-malli on siis Vantaalla jo käytössä ja sitä edelleen parannetaan.

Kaupunginhallitus 7.3.2016 § 29

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Ulla Sajaniemelle ja Vaula Norrenalle sekä 27 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 18.4.2016 § 19

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Muutoksenhakuohje: 4.1. Valituskielto

Lisätiedot:

terveyspalvelujen johtaja Jarmo Kantonen, puh 09 8392 6195, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja Timo Aronkytö, puh. 09 8392 1072,
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
terveyspalvelupäällikkö Pertti Sopenen, puh. 09 8392 1059, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi